

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 19 Grudnia v. s. 1824 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Ukazy Rządzącego Senatu.

O t^om, jak postępować z takimi sędziami, na których za niedbalstwo w sprawach ustanowione są pieniężne ukarania, a którzy okażą się nie w stanie opłacenia.

Wedle Ukazu JEHO CESARSKIEJ MOŚCI Rządzący Senat na Powszechnem Zebraniu Departamentów moskiewskich słuchali, kopii N a y w y z e y potwierdzonej Opinii Rady Państwa, przesłanej dla należytego wypełnienia przy uwiadomieniu Powszechnego Zebrania Departamentów Sanktpetersburskich, która jest w brzmieniu następującem: Rada Państwa na Departamencie Praw i napowszechnem Zebraniu rozpatrywała rzecz, o rozwiązaniu zapytania: jak postępować z takimi sędziami, na których za niedbalstwo w sprawach, ustanowione są pieniężne ukarania, a którzy okażą się nie w stanie opłacenia, i opinii w tej rzeczy Kommissyi do ułożenia praw. Z rzeczy tej okazuje się, iż na to wyszły dwa niejednakie rozwiązania Rządzącego Senatu: 1) W roku 1802 kwietnia 3 dnia, Departament 5 (a teraz 6ty) Senatu potwierdził wniosek Rządu Gubernialnego Astrachańskiego, iżby całą sumę, przeznaczoną dla zaspokojenia kupca Kołomeńskiego *Mieszczaninowa*, na byłych członkach tamteżnego magistratu, za ich niedbalstwo i pofolgowanie w uzyskaniu przebranych przez kupców astrachańskich *Turynow* za kontraktem 6348 rubli 66 kop., uzyskał magistrat z całej podległej sobie miejskiej gromady, podług rozkładu, bez obciążenia jednego w porównaniu z drugiem. 2) A w r. 1812 maja 25, w sprawie plenipotentów gromad bucharskiej, hińskijskiej i agryżańskijskiej, Departament 2gi Senatu sądząc, że członkowie każdego miejsca sądowego składają jedno sądownictwo i jedną osobę, a odpowiedzialność w uzyskaniu naznacza się nie na członków, ale na miejsce, jako jedną osobę wyobrażające, i że nie ma prawa, iżby uzyskania za niebędących w stanie opłacenia sędziów, zwracać na gromady, zalecił przez Ukaz Astrachańskijskiej Izby kryminalnego i cywilnego sądu naznaczony przez nią sztraf na dwóch niebędących w stanie zapłacenia ratmanów, uzyskać z ich kolegów, którzy zasiadali w magistracie. Po tym w roku 1814 plenipotent kupców astrachańskich i gromady miejskiej, *Samarški*, podał do magistratu prośbę, że policya astrachańska, w skutek Ukazu Izby kryminalnego i cywilnego Sądu, przesłanego do niego od Magistratu, uzyskała z 37 osób jego aktorów, zasądzonych na nich 682 rubli z rekambią i procentami za wybor byłych w magistracie astrachańskim dwóch nie w stanie opłacenia burmistrzów i dwóch ratmanów, przekonanych o wypuszczeniu za granicę dwóch wexlowych dłużników, i żeby podług tego na mocy Ukazu Rządzącego Senatu 1802 r. kwietnia 3 skutecznie uzyskanie nie z samych tylko tych, którzy wybierali ale z całej gromady: Magistrat żądał od policyi, iżby uzyskanie pomienionej summy od tych, którzy wybierali, wstrzymać, a ile jeszcze nieużytkano od sędziów, niebędących w stanie opłacenia, uwiadomić, dla rozłożenia na całą mieszkającą gromadę, policya astrachańska spraw dawnych przedstawiając Rządowi gubernialnemu, że to uzyska-

nie odbywa się rozmaicie i nie od terazniejszej ale od byłej w dawno upłynionych latach gromady, z liczby której połowy ludzi, ani policya, ani magistrat wynależć nie może, upraszała o zalecenie magistratowi, iżby jej raz na zawsze postanowił, od kogo mianowicie uzyskiwać za sędziów, nie wstanie będących opłacenia, czy z tych, którzy wybierali; lub z całej gromady, a jeśli z gromady, tedy nie od tej, która dawniej była, ale z terazniejszej. Rząd gubernialny, widząc ze sprawy tej, że ze 4ch byłych w magistracie sędziów, w ciągu jednego trzech lecia, dwóch znalazło się nie wstanie opłacenia, i na nich naznaczony konkurs, a drudzy dwaj umarli i majątku po nich niezostało, i że z jednej i teyże rzeczy nastąpiły z 2go i 5go Departamentu Senatu, dwa różne postanowienia, przedstawił wszystko to na uwagę do Rządzącego Senatu. Departament 7 Senatu uznał postanowienie 5go Departamentu, żeby uzyskanie za sędziów niebędących w stanie opłacenia, rozciągnąć na całą mieszkającą w wiedzy magistratu zostającą gromadę, za sprawiedliwe; a że to postanowienie jest dodatkem do prawa; przeto Departament 7 przesłał sprawę tę do Powszechnego Zebrania moskiewskich departamentów Senatu. Na Powszechnem Zebraniu były różne zdania: 13 Senatorów utrzymywało, że jeśli kto z zasiadających w urzędzie sądowym, na których ustanowione będzie uzyskania, okaże się w niemożności, wtedy część jego stosować do kolegów, będących w stanie opłacenia; jeśli zaś wszyscy okażą się w niemożności, tedy z osobami ich postąpić, jak o dłużnikach nie wstanie opłacenia w prawach przepisano. Dwóch senatorów było tego zdania, że jak z naznaczonego na miejsce urzędowe uzyskania, rozkłada się na każdego z zasiadających osobną część, więc i powinien każdy za siebie odpowiadać; jeśli zaś kto z członków, albo wszyscy oni, okażą się byź nie wstanie, tedy zostawić temu, na czyją korzyść uzyskuje się, prosić o postąpienie z takimi osobami podług prawa. Drudzy dwaj senatorowie pocztywali za rzecz sprawiedliwą, iżby uzyskanie za niebędących wstanie członków magistratu, zwracać tych, którzy ich wybierali, na mocy Ukazu 17 kwiet. 1722 r. Nakoniec z pozostałych trzech senatorów, dwóch zostało przy dany przez nich w Departamencie 7 w tej rzeczy rezolucyi, a trzeci zgodził się z nimi. Minister zaś Sprawiedliwości w przełożeniu, danem Rządzącemu Senatowi, wyraził, że nakładane na Sędziów uzyskania należy uskutecznić z każdego osobno tylko tę część, jaka z proporcji pobieranej gaży wypadnie; w zdarzeniu zaś niebędącego któregośkolwiek z nich w stanie, postąpić podług ogólnych prawideł, ustanowionych o dłużnikach którzy okażą się niewstanie opłacenia, niestosując uzyskania, ani do współczłonków tego sędziego niebędącego wstanie opłacenia, ani do gromady, która go obrała, ale stosować je do własnej jego osoby. Na takową Opinią zgodziło się 12 senatorów, a czterech pozostało przy pierwszym zdaniu. Kommissya do ułożenia praw znalazła: 1) że włożenie odpowiedzialności za sędziów, którzy okażą się niewstanie opłacenia, osądzonych na pieniężne uzyskanie, za niesprawiedliwe wyroki lub niedbalstwo w sprawach, na wszystkie dawniejsze albo terazniejsze miejskie gromady, byłoby zupełnie

przeciwko sprawiedliwości. 2) Że nie można tej odpowiedzialności włożyć i na tych, którzy byli na wyborze tych sędziów, z przyczyny niemożności przekonania się, które mianowicie osoby dawały wota wybierające. Przy tém Ukaz 17 kwietnia 1722 roku, do którego odwoływało się dwóch Senatorów, wczasie rozpatrywania tej sprawy na Powszechném Zebraniu, nie może być stosowany do obecnej sprawy; gdyż ściągają się tylko do trzech posadzkich, których w owym czasie naznaczono mieć w Kollegium Admiralicji Państwa, dla poświadczenia prob. i przyymowanych podług nich materyałów. 3) Że również nie można zezwolić na to zdanie, żeby sędziowie odpowiadali jeden za wszystkich, a wszyscy za jednego; ponieważ to byłoby przeciwko 4mu i 5mu punktowi Naywyższego Ukazu 29 stycznia 1802 roku. Ze zaś Ukazem 1766 r. marca 31 dnia kazano sztrafy pieniężne uzyskiwać w proporcji do pobieranej płacy, i to powojono przez Ukaz d. 30 grudnia 1804 r., który, jako ostatni, odmienia postanowienie 1802 roku, stanowiące opłatę zarówno; przeto i należy rozłożyć sztraf na winnych w proporcji do etatowej ich płacy. Nakoniec. 4) Ze w Jeneralnym Regulamencie w rozdziale 32 zalecono: „Jeżeli kto będzie osztrafowany sztrafem pieniężnym, a nie będzie miał czym płacić, takiego odsyłać do robot na galery, licząc po 10 rubli na rok.” Podług tych uwag Kommissya podawała: 1) W zdarzeniu niebędących w stanie opłacenia sędziów, nie nakładać sztrafów ani na terażniejsze, ani na dawniejsze miejskie gromady, ani nawet na successorów. 2) Również nie nakładać ich ani na tych, którzy sędziów wybierali, ani na ich successorów. 3) Sztraf płacić mają ci sędziowie, którzy przekonani zostaną o niesprawiedliwe wyroki, lub niedbalstwo. 4) Nakładane na sędziów uzyskania, uskutecznić z każdego osobno tylko w tej części, jaka w proporcji do pobieranej pensji przypadnie. 5) Jeżeli kto z zasiadających, na których naznaczone będzie uzyskanie, opłacić go okaże się niewstanie; tedy z takim postąpić podług ogólnych prawideł, ustanowionych o dłużnikach, niebędących w stanie opłacenia. Rada Państwa, znajdując wniosek w tej rzeczy Kommissji do ułożenia praw gruntownem; postanowiła: go utwierdzić. Oryginał podpisał Prezydent Rady Państwa *Xiąże Piotr Łopuchin*. Na oryginale własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką napisano tak: „*Ma być podług tego.*“ Carskie Sieło maja 3 dnia 1824 roku. A po sprawie: wspomniona w tém uwiadomieniu sprawa, zaczęła się w 7 Departamentcie Senatu z raportu Rządu gubernialnego astrachańskiego, upraszającego o rozwiązanie, od kogo uzyskiwać za sędziów, niebędących w stanie opłacenia, kiedy na nich naznaczone będzie uzyskanie, i okazać się nie będącymi w możności; z 7go zaś Departamentu Senatu na mocy Ukazu 1763 r. grudnia 15 wniesiono do Powszechnego Zebrania moskiewskich Departamentów. Rozkazali: O powinnem i nieodmiennem podług tej Naywyższej potwierdzonej Opinii Rady Państwa wykonaniu, do Rządu gubernialnego astrachańskiego posłać Ukaz, również przez Ukaz dać wiedzieć i wszystkim dalszym Rządom gubernialnym i obwodowym, Izdom: Skarbowym, Kryminalnym i Cywilnym, Woyskowej kancelaryi Woyska dońskiego, i innym miejscom urzędowym, takż PP. Ministrom, Kontrolerowi Państwa, Wojennym Jeneral-Gubernatorom; Wojennym Gubernatorom zarządzającymi sprawami cywilnymi, Jeneral-Gubernatorom, Cywilnym Gubernatorom; Naczelnikom miast i Woyskowemu Atamanowi woyska dońskiego, a do Najświętszego Rządzącego Synodu i do wszystkich Departamentów Rządzącego Senatu i Powszechnego Zebrania Sanktpetersburskich Departamentów, przesłać uwiadomienia. Listopada 14 d. 1824 roku. (Z Powszechnego Zebrania Moskiewskich Departamentów).

O odsyłaniu do Komitetu Opieki zasłużonych urzędników cywilnych, ze wszystkich miejsc urzędowych prywatnych kapitałów, dla odebrania których w przeciągu lat 10ciu nikt się nie jawił.

Wedle Ukazu JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, Rzą-

dający Senat, słuchali rapportu P. Sprawującego ministerium spraw wewnętrznych, iz Jeneral Gubernator Wojenny Sankt-Petersburski, w miesiącu czerwcu roku terażniejszego wstawiał się dozwolenie pozyczenia na oporządzenie Ekaterynhofu, znajdujących się w tutejszym magistracie trzysta czterdziestu dwóch tysięcy rubli, które się zebrały z prywatnych drobnych uzyskań, które za upłynieniem 10letniej dawności, powinny wpłynąć do Podskarbstwa Państwa z warunkiem, iżby się powróciły późniey z dochodów miejskich. Zatem Zarządzający Ministerium spraw wewnętrznych czynił przedstawienie do Komitetu PP. Ministrów, do którego Prezydent departamentu Ekonomii Rady Państwa przestał oddzielnie opinią. Na posiedzeniu dnia 12 przeszłego sierpnia oświadczone Komitetowi, iz CESARZ JEGOMOŚĆ zezwolił utwierdzić opinią Prezydenta Departamentu Ekonomii Rady Państwa w tej rzeczy, w następującym układzie: 1) Zebrane z prywatnych uzyskań w 5cim Departamencie Sankt-Petersburskiego Magistratu trzysta czterdziści dwa tysiące rubli, również podobne summy i po wszystkich urzędowych miejscach w Państwie, oddać natychmiast pod zawiadywanie Komitetu Opieki zasłużonych Urzędników Cywilnych, dla złozenia kapitału dla tychże Urzędników Cywilnych. 2) Postanowić za prawidło, iżby i na czas przysły podobne kapitały prywatne, dla odebrania których w przeciągu dziesięciu lat nikt się nie jawił, były odsyłane ze wszystkich miejsc urzędowych, prosto do pomienionego Komitetu dla złozenia kapitału zasłużonych Urzędników Cywilnych. 3) Ze względu na potrzebę kończenia oporządzenia w Ekaterynhofie, pomienioną summę 542 tysiące rubli, znajdującą się w 5cim Departamencie Magistratu Sankt-Petersburskiego, wydać do rozrządzenia St Petersburgskiego Wojennego Jenerał Gubernatora na wydatki Ekaterynhofu, i uważać tę summę za dług bezterminowy na Radzie Miejskiej z obowiązkiem wnoszenia do Komitetu Opieki zasłużonych Urzędników, przypadające od tej summy po pięć procentów od sta, co uczyni siedemnaście tysięcy sto rubli na rok; ale JEGO CESARSKA MOŚĆ zezwała, zgodnie do odezwy Wojennego Jenerał Gubernatora, iżby ta coroczna opłata procentów uskuteczniata się z tych trzechset pięciudziesięciu tysięcy rubli, które oddzielają się od sum miejskich do bezpośredniego jego rozrządzenia, na utrzymanie mostów, kanałów i innych rzeczy Nadto JEGO CESARSKIEJ MOŚCI podobało się, iżby St Petersburgski Wojenny Jeneral Gubernator przystał wiadomości o summach, wydatkowanych na oporządzenie Ekaterynhofu, a takż i o tém, na jakie przedmioty będzie wydatkowana i teraz oddająca się do jego rozrządzenia summa 542 tysiące rubli. O takim Naywyższym rozkazie Zarządzający Ministerium spraw wewnętrznych, doprowadzał do wiadomości Rządzącego Senatu, upraszając o należyte z jego strony rozporządzenia, dla przywiedzenia tego do skutku. Do czego dodał, iż dla wiadomości Komitetu Opieki zasłużonych Urzędników cywilnych, od Komitetu PP. Ministrów przesłany został wyjątek z jego protokolu w tej rzeczy do P. Jenerala Artylleryi Hrabiego *Atrakczefewa*. Rozkazali: o powinnem w konatiu Naywyższego JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, powyżey wypisanego rozkazu, do Sankt-Petersburskiego Wojennego Jenerał Gubernatora, do wszystkich miejsc urzędowych do Rządów Gubernialnych i Obwodowych, do Kancellaryi Woyskowej Woyska Dońskiego i do Naczelników miast przestać Ukazy, i również przez Ukazy uwiadomić PP. Ministrów, Kontrolera Państwa, Moskiewskiego Wojennego Jenerał Gubernatora, Gubernatorów Wojennych zarządzających sprawami cywilnymi, Jeneral Gubernatorów i Woyskowego Atamana Woyska Dońskiego; a do Najświętszego Rządzącego Synodu i do Departamentów Sank-Petersburskich i Moskiewskich Rządzącego Senatu i do ich Powszechnych Zebrań przesłać uwiadomienia. Dnia 25 listopada 1824 roku. (Z 1go Departamentu).

FRANCYA.

Paryż d. 10 grudnia.

(z Korrespondenta Warszawskiego)

Wojsko francuzkie opuściło już na dniu 1 grudnia stolicę Hiszpanii, pozostał tylko jeden półk szwajcarów i jeden liniowy, który przez drugi półk szwajcarów zastąpiony zostanie. Główna kwatera francuzka będzie dnia 20 i 21 w *Vittoria*.

Listy odebrane z *Madrytu* donoszą, że rada kastylijska podała Królowi przełożenie, iż niewypada, by Infant *Don Carlos*, jako najbliższy następca tronu, opuszczał w obecnych okolicznościach Hiszpanią.

Półkownik hiszpański, *Don Manuel Viola*, który przez czas niejaki utrzymywał się w *Peru*, przybył z *Buenos-Ayres* do *Bordeaux*, z kąd z depeszami wielkiej wagi udał się do *Madrytu*.

Sławny tutejszy malarz *Giradet* zszedł z tego świata na dniu 9 b. m.

Gazeta, *Gwiazda*, zapewnia, iż częste narady ministrów angielskich, dotyczących teraźniejszych okoliczności greckich.

Dziennik handlowy, umieścił następujący ciekawy obraz stanu finansów hiszpańskich, zaczawszy od roku 1808, aż do chwili, w której stany nad budżetem roku 1822 naradzały się. „Przed rokiem 1808, dochody Królestwa wynosiły 240 milionów zł. pol., to jest 176 milionów z samego półwyspu, a 64 miliony z Ameryki. Duchowieństwo miało podówczas 320 milionów dochodu, to jest 240 milionów z dziesięcin, a 80 milionów z posiadłości gruntowych. Dług publiczny wynosił 1821 roku 14,020,572 491 zł. pol. W roku 1822 ustanowili korcezy budżet na 265 925,345 zł. pol., lecz weszło do skarbu tylko 225,120,000 zł. pol. Dziś dług Hiszpanii wynosi 5½ mil. zł. pol. Wydatki rządowe, nie licząc w to prowizyi od długu krajowego, nie czynią więcej nad 240 milionów zł. pol., dochody zaś nieco więcej nad 80 milionów, jest więc rocznego deficit, blisko 160 milionów zł. pol.

NIEMCY.

Od brzegów Menu d. 10 grudnia.

(z Gazety Warszawskiej.)

Lord *Strangford*, poseł angielski, wracając ze *Stambulu* do ojczyzny, przejeżdżał d. 6 b. m. przez *Sztuttgart*.

Dnia 8 b. m. nastąpiło w *Düsseldorf* połączenie gmin luterskiej i kalwińskiej, w jedną ewangelicką.

W nocy z dnia 12 na 13 listopada była wielka burza między *Koblencz* i *Kolonją*. W tymże czasie postrzeżono w *Moguncyi* długo trwające światło powietrzne, a w nocy z dnia 13 na 14 listopada dało się uczuć trzęsienie ziemi, i widziano ognisty meteor w kształcie kuli.

Donoszą z *Oppenheim*, iż okolica *Rudelsheim* przestała być miyscem mieszkalnym, bo straszna powódź zniszczyła resztę domów.

Ministryum spraw wewnętrznych W. Xieztwa Badeńskiego, upoważniło wszystkie zwierzchności miejscowe, aby pieniądze funduszowe różnych zgromadzeń, pozostałe w tym roku po odtrąceniu wydatków, obróciły na wsparcie niefortunnych, a to całkowicie w miejscach, które przez powódź wiele ucierpiały, a w dwóch trzecich częściach tam, gdzie ta klęska małą szkodę przyniosła.

Tłumy żydów tandeciarzy chcą kupić znaczną ilość odzieży i innych rzeczy, które się posyłają nieszczęśliwym dotkniętym przez powódź. Lecz użyto najskuteczniejszych środków dla przeszkodzenia, aby ubogim za marne pieniądze nie zabierano tego, co dla nich dobroczynność przyniosło.

W kantonie wódzkim zniesiono tajne zgromadzenia starych panien, które pod nazwiskiem kaznodziejek (*predicatrices*) rozmaite bezprawia popełniały. Lecz w *Genewie* takowe bezprawia ciągle trwają. Niejaki *Malon*, założyciel wszystkich tych sekt, pospolicie *Momiers* zwanych, miewa tam publiczne kazania, i wiele znalazł stronników nawet między znakomitszymi osobami.

PORTUGALIA.

Lisbona d. 21 listopada.

(z Korrespondenta Hamburgskiego).

Im bardziej się czas zbliża, w którym Król ma spełnić obietnicę swoją, nadania konstytucyi, tym ciekawiej go oczekujemy; ale podług wszelkiego podobieństwa, oczekiwania po większej części mogą być nieziszczone, jeżeli ma być prawdziwy wyjątek z projektu królewskiego postanowienia organizacyi trzech stanów królestwa (*estamentos*), który po tutejszych politycznych i dyplomatycznych krąży zgromadzeniach. Brzmienie jego jest następujące:

1) Duchowieństwo, szlachta i deputowani miast i miasteczek (każdy stan osobno) mają się zebrać dla naradzenia się, za drzwiami zamkniętymi, o przedmiotach, które im rząd do rozważki poda. Nie mają mieć żadnej części władzy prawodawczej; ale tylko przywilej, by być wzywani przez Króla do Rady, lub do wysłuchania.

2) Izba duchowieństwa składa się z biskupów dycezalnych, przeorów trzech duchownych i wojskowych zakonów, rektora uniwersytetu, 2ch lub trzech dygnitarzy zakonów mniskich, w ogólności najwięcej ze 20stu lub 25ciu członków. Żaden z nich nie może się na obradzie znajdować, jeżeli od Króla nie otrzyma pisma wzywającego.

3) Stan szlachecki składa się ze 30 członków, wybranych ze wszystkich klas szlachty, przez dziegięciu elektorów, od Króla mianowanych. Wybrani mają być potwierdzeni przez Króla.

4) Trzeci stan składa się z deputowanego każdego okręgu sądowiczego (*comarca*), który ma być wybrany z wybranych deputowanych miast i miasteczek, a ci mają się zebrać do głównego miejsca tego okręgu sądowiczego (*comarca*), ale tak ażeby to zgromadzenie okręgowego sądowiczego nie więcej, jak ze 12stu do 20stu składało się, którzy wybiorą jednego zpośród siebie na członka stanów. Liczba deputowanych trzeciego stanu ma być zatem równa okręgowi sądowiczemu kraju i wysp przyległych, to jest około 40, i oprócz tego Król wybierze 7miu deputowanych, dla zastąpienia kolonii w *Afryce* i *Azji*. Względem Brezylji wyrażono: J. K. Mość zatrzymuje sobie nadal, po nastąpić mającym pojednaniu, uczynić postanowienie względem reprezentacyi tego Królestwa.

5) Król zwołuje i rozwiązuje zgromadzenie trzech stanów, kiedy to uzna za przyzwoite.

HISZPANIA.

Madryt dnia 1 grudnia.

(z Korrespondenta Warszawskiego)

Infantka, *Donna Marya Ludwika*, małżonka Infanta *Don Francisco de Paulo*, zachorowała mocno w *Eskuryalu*. Posłano jak najszybciej po doktora *Castello*.

Minister wojny *Aymerie*, czuwa nad utrzymaniem spokojności w stolicy. Dwoma półkami francuzkiemi, pozostałemi w *Madrycie*, dowodzi marszałek polny hrabia *Laroyere*. Generał porucznik hrabia *Oudin*, mianowany dowódcą *Kadyxu*, gdzie 6 półków piechoty i znaczny oddział artylerji zostawać będzie. Półki 6 i 9 piechoty liniowej, osadzą *Pampelunę*; półk zaś 3ci liniowy osadzi *San Sebastian*.

Trapista, który dotąd bawił w *Eskuryalu*, powrócił do *Madrytu*, gdzie aż do przybycia dworu pozostanie, poczem ma objąć wielkorządztwo w *Rioja*.

Zeby zapobiedz nadzwyczajnemu wynoszeniu się z kraju, rada kastylijska podała do zatwierdzenia królewskiego projekt, ażeby wszystkich emigrantów dobra na rzecz skarbu skonfiskowano.

W *Barcellonie* zostaną na osadzie 4 półki piechoty liniowej i jeden półk lekkiej piechoty.

Rozeszła się pogłoska, że w okolicy *Pennas de San Pedro* pokazała się banda konstytucjonistów. Półk milicyi toledańskiej, stojący w *Ciudad Real* wysłano natychmiast przeciw buntownikom.

Zapewniają, że były minister *Ero* nietylko uwolniony został, ale powrócił do łaski królewskiej; i podobno weydzie do ministryum.

Ogłoszono tu rozkaz ministra wojny, że od-
tąd w Madrycie żaden z oficerów na połowie żoł-
du zostających, bawić ani mieszkać nie może.
Wskazano im, aby bawili w miejscach urodzenia
swego, gdzie należące im pensje pobierać będą.

Zdaje się, że stosownie do ostatniego układu
tyczącego się wywścia wojsk francuzkich z Hiszpa-
nii, osady francuzkie, nietylko że nie opuszczą *Ko-
rundy* i *Saragosa*, ale owszem wzmocnione tam
zostaną. Korpus obserwacyjny w *Vittoryi* i jej
okolicach mieć będzie przednie czaty swoje, aż
w *Burgos*. Jenerał *Digeon* już pojutrze wyjechać
zamierza: są jednak osoby utrzymujące, że nieco
dłużey zabawi. Znaczna siła milicyi prowincyo-
nalnych, ściągająca się do Madrytu daje dostatecz-
ną rękojmią w tej stolicy, idzie tylko o to: żkąd
wziąć pieniędzy na utrzymanie i zapłacenie mili-
cyi. Jest to trudność, z powodu której rozmaite
pogłoski rozchodzą się po stolicy.

Od granic hiszpańskich dnia 4 grudnia.
(z teyże gazety.)

Ludzie używani w Hiszpanii do prowadzenia
mułów, zapewniają, że w Nawarrze liczne bandy
rozbojników pokazuja się, w *Soria* widziano ich
konno uzbrojonych. W *Pampelunie* bardzo wiele
osob wtrącono do więzienia. Drugi półk szwaj-
carów, przeznaczony na osadę do Madrytu, miał
oświadczyć, iż nie chce w służbie hiszpańskiej zů-
stawać. Utrzymują oni, że oddawać ich w służbę
oboemu mocarstwu, sprzeciwia się układowi kapi-
tulacyi z nimi zawartej, i z powodu tego mieli
podać w *Bajonnie* baronowi *Janin* przełożenie, czy-
li protestacyą przez wszystkich oficerów półku te-
go podpisaną, z żądaniem, aby to wyższej władzy
przedstawił.

W skutek zeznań niejakiego *Iglesias*, który,
jak wiadomo, stracony został, bardzo wiele osób w
Saragossie uwięzionych zostało.

Listy odebrane z Nawarry zapewniają, że w
górach po-nad *Ebro* i okolicach *Viano*, *Sorio*, *Lo-
grono*, *Sanguesa* i t. d. pokazały się mocne oddzia-
ły zbrojnych gierylasów. Rząd chwycił się dziel-
nych środków przeciw niespokojnym. Mieszkań-
cy wszystkich miast i wiosek, którzy nieudowo-
dnili stalego sposobu utrzymania się, i ci od daw-
niej w wojsku konstytucyjnem służyli, są uwię-
zieni. Podobnyż los spotkał także wiele osob znako-
mitych i majątnych rodzin.

TURCYA.

Stambuł d. 11 listopada.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Po zaciągnięney wiadomości o straceniu pe-
wnego oficera multańskiego, przekonała się Por-
ta, iż zasłużył na tę karę, bo dawniej znosił się z
bandą rozbojników.

Od kilku dni, rozeszła się tu niespodziana po-
głoska, iż *Ibrahim* basza, który się udał z *Mityle-
ne* do *Budrum*, popłynął stamdad aż do *Morei*,
w celu wysadzenia tam wojska. Chociaż wielu wątpi
jeszcze o tej wiadomości, uważają ją atoli za ma-
jącą podobieństwo do prawdy, gdyż grecy z floty
swojej stojącej przy *Ipsarze* posłali 30 okrętów
ku *Patras*. Bydź może, iż w wspomniony *Ibrahim*
basza, który zawsze miał zatargi z kapitanem ba-
szą o naczelne dowództwo, co w tegoroczney kam-
panii tak dobre sprawiło skutki, chce teraz pozys-
kać względy u Wielkiego Sultana. Lecz trudno
mniemać, aby się mu dobrze powiodło; naywię-
cey dokaże, jeśli twierdze w żywność opatrzy.

Niedawno tu umarła siostra nieszczęśliwego
Sultana *Selimu* Sultanka *Beiham*, po której W.
Sultan bierze w spadku blisko 2 milionow piastrow.

Porta wydała nowe surowe rozkazy, wzglę-
dem zaciągu wojska w *Bulgaryi* i ościennych pro-

wincjach. Zalecono baszom rozmaitych provin-
cyy, aby się tą czynnością naygorliwiej zajęli. Ka-
żdy muzulman, bez żadnego względu, podlega za-
ciągowi, a podług wyraźnego rozkazu W. Sulta-
na, wzięci do wojska ludzie, mają bydź utrzymy-
wani kosztem baszów. Wiadomość ta sprawiła
nieprzyjemne wrażenie w północnych prowincyach
tureckich, gdzie mieszkańcy nie mają ochoty do
służby wojskowej i przy użyciu surowych środ-
ków, zawsze uciekają w góry.

Od granic tureckich d. 30 listopada.

Kapitan basza przesał z *Dardanellow* W. Sul-
tanowi pismo na ochronę postępowania swego w
tegoroczney kampanii. Za główną przyczynę nie-
pomysłnego jej wypadku podaje, iż odrzucono ra-
dę jego, aby mniejszych okrętów używano do dzia-
łania przeciwko grekom; oświadcza, iż wielkimi
swemi okrętami wojennymi, nie mógł nic dokazać
przeciwko lekkim statkom nieprzyjacielskim i t. d.
Ciekawą jest rzeczą, jak obrona ta będzie przyję-
ta, ile że podczas ostatniey zimy, kazał budować
mniejsze okręty płaskie, a potem wziął je z sobą, o-
czem w swoim czasie doniesiono.

Według listów z *Bitogli* pod d. 11 b. m.
seraskier *Derwiz* basza przybył tam z *Laryssy*,
i zaraz rozeszła się wieść, iż turecy opuścili *Larysę*.
Ustawiczne potyczki z grekami, zmniejszyły bar-
dzo wojsko *Derwiz* baszy.

Dnia 1 grudnia.

Stan zdrowia w *Bukarescie* znacznie się po-
lepszył: nie slychać tam już o chorujących na mo-
rowe powietrze.

Rząd grecki urządził publiczne szkoły, któ-
re będą podzielone, 1) na szkoły elementarne, 2) li-
cea i 3) akademie. Pierwsze będą wszędzie nawet
po wsiach, w sposobie wzajemnego uczenia, drugie
w większych miastach, trzeci w stolicy i kilku
miastach centralnych. Zupelne atoli przywie-
dzenie tego planu do skutku, odłożono do pomysł-
niejszego czasu. Tymczasem zaś szkoły elemen-
tarne mają bydź zaprowadzone.

Nie dawno grecy wysłali 5 statków palnych,
przeciwko fregacie należącej do floty *Ibrahima*
baszy; lecz 2 spłonęły same, nim jeszcze o wystrzał
działowy do fregaty zbliżyły, a 3 zostały zabrane
przez statki będące przy fregacie.

Wojsko austryackie, a mianowicie jazda, kon-
systująca w prowincyach z *Turecyą* graniczących,
otrzymały rozkaz zbierania się. Już kilka półków
stanęło na samey granicy. Zapewniają, iż poru-
szenia te nastąpiły jedynie dla tego, ażeby roz-
ciągnąć kordon zdrowia, z powodu panującego po-
wietrza w północnych prowincyach państwa tu-
reckiego. (z *Kor. Warsz.*)

K o n c e r t.

Przybyły tu Dyrektor muzyki Najjaśnie-
szego Króla Pruskiego, *Bernhard Romberg*, bę-
dzie miał honor jutro dnia 20 decembra 1824
roku, w sali ratuszowej dać wielki instru-
mentalny i wokalny koncert; w którym także
popisywać się będą: córka jego *Bernhardina*,
w śpiewaniu, i syn *Karol* 13stoletni na *Violoncelli*.
Biletów dostać można w *Xięgarni* U-
niwersyteckiej *JP. Zawadzkiego* na ulicy *Sto*
Jańskiej, a nazajutrz wieczorem w kassie przy
weyściu. Zacznie się o godzinie 7mej. Wy-
bor sztuk muzycznych będzie przez afiszę o-
głoszony.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 15 grudnia
rublej srebrny 3 ruble 74 kop. dukat nowy 11 rubli
70 kop. imperyal 36 rub. 80 k.

Pozwolono drukować. Z polecenia *JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora*
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi,

Wilno dnia 19 grudnia v. s. 1824 Roku.

Na autentyku napisano własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką: *Ma być podług tego:*St Petersburg d. 14
listopada 1824.

ALEXANDER.

Dodatkowe Postanowienie o urządzeniu gild i o handlu
różnych stanów.

Rozdział I. O handlu kupcow.

1) O kupcach 1szej gildy.

§. 1. Kupcowi 1szej gildy dozwala się:

a) Handel hurtowy wewnętrzny i zagraniczny, wszelkimi towarami rossyjskimi i zagranicznymi, po całym Państwie.

b) Mieć własne okręty i wszelkie statki, i wysyłać je z towarami za morze, z jednego portu Państwa do drugiego, i na wewnętrznych komunikacjach.

c) Mieć magazyny, składy i piwnice (по-реба) dla składania towarów i hurtowego niemi handlu.

d) Mieć fabryki i zakłady wszelkiego rodzaju, prócz zakładów gorzelnianych.

e) Zatrudniać się przesyłaniem pieniędzy do miast Rossyjskich i zagranicznych, potrącaniem wexlow, i w ogólności wszelkimi czynnościami bankierskimi.

f) Mieć kantory assekuracyjne, o ile to prawami nie jest inaczej postanowiono.

g) Brać podrady skarbowe i odkupy na wszelką sumę.

h) Zawierać prywatne kontrakta i umowy maklerskie na wszelką sumę.

§. 2. Częstkowa sprzedaż dozwala się kupcowi 1szej gildy w tém mieście, gdzie jest zapisany, na teyże osnowie, na jakiej ona, poniżej tego, dozwala się kupcowi 3ciej gildy; jeżeliby zaś chciał on utrzymywać taką sprzedaż w inném mieście: wtedy obowiązany jest mieć osobne świadectwo, stosownie do ustanowionej opłaty tego miasta kupca 3ciej gildy.

§. 3. Jeżeliby kupiec 1szej gildy, mający fabrykę albo zakład, założył w sameyże ich budowie, magazyn albo kram, dla częstkowej sprzedaży swoich wyrobów fabrycznych: wtedy kram ten ma się liczyć w liczbie tych, na utrzymywanie których on ze świadectwa swego ma prawo.

§. 4. Szlachcicowi, niezostającemu w służbie, dozwala się na przyszłość, zapisywać się, podług przyzwoitości, do samey tylko 1szej gildy; bez czego szlachta nie ma prawa prowadzić handlu, stanowi kupieckiemu zostawionego.

2) O kupcach 2giej gildy.

§. 5. Kupcowi 2giej gildy dozwala się zupełny handel, pozwolony kupcowi 1szej gildy, równie hurtowy, jak częstkowy, z wyjątkami następującymi:

a) Na jego rachunek może być objawiono na Tamożni nie więcej, jak na 50,000 rubli towarów, przywiezionych w jednym ładunku okrętowym, albo w jednym transporcie lądowym: w ciągu zaś roku zagraniczny handel jego nie może rozciągać się wyżej 300,000 rubli.

Uwaga. Jeżeli w jednym ładunku albo transporcie, na rachunek kupca 2giej gildy, oświadczone będzie towarów więcej, niż na 50,000 rubli; wtedy on powinien będzie dopłacić, co przyypadnie, do powinności kupca 1szej gildy; jeżeli zaś okaże się, że on miał w ciągu roku obrót zagranicznego handlu wyższy od 300,000 rubli, wtedy się od niego uzyszcze powinność 1szej gildy we dwoje.

b) Może wchodzić w podrady skarbowe i odkupy na sumę tylko do 50,000 rubli.

c) Może zawierać szczególne kontrakta i maklerskie umowy nie wyższe nad 50,000 rubli.

d) Nie może mieć kantoru assekuracyjnego i domu bankierskiego.

§. 6. Kupcy 2giej gildy mogą utrzymywać w miastach i powiatach domy gościnne i tym podobne przedsięwzięcia, na osnowie urzędzeń, Na y w y ż e y potwierdzonych dnia 2go lutego i 14 marca 1821 i 19 września 1822 roku.

3) O kupcach 3ciej gildy.

§. 7. Kupcowi 3ciej gildy dozwala się:

a) Częstkowy handel w mieście, w którym on jest zapisany, i w powiecie, gdzie się ono znajduje, towarami wszelkimi rossyjskimi, takż zagranicznymi, kupionymi od kupców rossyjskich pierwszych dwóch gild i od włościan, handel prowadzących za świadectwami dwóch pierwszych rodzajów.

b) Mieć swoje okręty, ale tylko dla przewozu towarów na rachunek innych takich kupców, którzy mają prawo handlu zagranicznego: a statki na wewnętrznych komunikacjach do wszelkiego użycia.

c) Utrzymywać w mieście, w którym jest zapisany, i w jego powiecie, różne traktyerne zaprowadzenia, na osnowie postanowień, Na y w y ż e y potwierdzonych dnia 2go lutego i 14go marca 1821go i 19go września 1822 roku, takż w tém mieście i na przedmieściach jego, sklepy winne, domy zajezdne, łaźnie płatne i skrzynie rybne.

d) Utrzymywać w mieście, gdzie jest zapisany, domy trunkowe i kramki porterowe, na osnowie będących urzędzeń.

e) Mieć w mieście, gdzie jest zapisany, i w jego powiecie, fabryki i zaprowadzenia: garbarnie, sałianowe, kręconego rzemienia, bieleńia wosku, świec, topienia łoża, bicia masła, potażowe, saletry, tabaki, cegielnie, garnków, garnków polewanych, pilowania drzewa, dziegciarnie, węglarnie, ceraty, kapeluszw, przędzenia, ponczoch, talesow, szpalerowe, dywanow prostych, farbowania, farb, laku, lakierowania, pergaminu, lulek, rzeczy papierowych toczonych, kosmetyczne, lakierów, octu, warzenia piwa i miodu. Oprócz wymienionych tu fabryk i zakładów, kupcy 3ciej

gildy mogą mieć i inne niewielkie domowe zaprowadzenia i warstwy, należące do innych rodzajów fabryk i zakładów, jeżeli z resztą do tego, aby one były czynnymi, nie potrzeba obszernych zabudowań i złożonych maszyn. W takich jednak zakładach kupcy 3ciej gildy nie mogą mieć więcej nad 52 robotników, a jeżeliby chcieli mieć ich więcej, wtedy powinni przejść do wyższej gildy.

f) Zakupować produkty krajowe w swoim powiecie i na jarmarkach, i dostawiać je do przystani, na rynki i targowiska, znajdujące się, równie w tymże powiecie, jako i z nim graniczących.

g) Dostawiać wiktuały prosto do stolic.

h) Brać podrady i odkupy tudzież zawierać prywatne kontrakta i umowy na sumę do 20,000 rubli.

§. 8. Kupcowi 3ciej gildy pozwala się dla handlu cząstkowego mieć w mieście, gdzie jest zapisany, albo na przedmieściu jego, trzy tylko odkryte kramy albo magazyny, ze składami na skład towarów, albo bez nich. W tej liczbie kładzie się i ten kram, który kupiec 3ciej gildy założy w samym zabudowaniu swojej fabryki albo zaprowadzenia, dla cząstkowej sprzedaży swych wyrobów.

§. 9. Jeżeli on zechce mieć większą liczbę kram albo magazynów; wtedy obowiązany zapłacić do skarbu za każde więcej zaprowadzenie handlowe poszliny po 50 rubli, a w obu stolicach po 75 rubli.

§. 10. Przy wydaniu świadectw, jak poniżej tego postanowiono, wydają się i bilety na kramy.

Uwaga. Za kram należy uważać także i sklep winny, dom gościnny, restauracyą, kawiarnią, traktyer, charczewnią, podworze zajezdne, fabrykę, zaprowadzenie, łaźnię płaćną, i w ogólności wszelkie targowe zaprowadzenie.

4) *O handlu kupców wszystkich trzech gild w ogólności.*

§. 11. Ponieważ kupcom 2giej i 3ciej gildy daje się §§ 5 i 7 prawo brania odkupów i podradow skarbowych i zawierania prywatnych tranzaktów do pewnej tylko summy: przeto postanawia się: iż kupiec którykolwiek z tych gild, który zawarł już w jednej skarbowej albo do zgromadzenia należący administracyi kontrakt, na sumę wyrażoną w pomienionych §§, a chcący wziąć w teyże administracyi drugi podrad, obowiązany jest zapisać się do wyższej gildy, proporcjonalnej do summy. W zawieraniu zaś prywatnych kontraktów ma się postrzegać, ażeby summa każdej umowy nie przewyższała wyrażonej w tych §§.

§. 12. Kupcy 2giej i 3ciej gildy przypuszczają się do targów i na wyższe summy, ale nie inaczej, jak za podpisaniem się, iż jeżeli podrad przy nich się utrzyma, tedy przed zawarciem kontraktu, wniosą do skarbu wszystkie dozupelniające powinności, proporcjonalne do wyższej gildy, obejmując w to miejskie i ziemskie, które w takim zdarzeniu dla uniknienia wszelkich trudności zostawiać w skarbie.

§. 13. Kupcom 3ciej gildy nie zabrania się zapisywać się i w kilku miastach; ale nie inaczej, jak za wzięciem w każdym z tych miast osobnego świadectwa kupca 3ciej gildy

i z dopełnianiem miejskich i ziemskich powinności w każdym; odbywanie zaś służb miejskich w takim zdarzeniu spada na nich tylko w tym mieście, gdzie mają stałe zamieszkanie.

§. 14. Kupcy 1szej i 2giej gildy mogą zajmować się w tych miastach, gdzie są zapisani, różnemi cechowemi rzemiosłami, i do tego utrzymywać tyle czeladników i uczniów, ile sami zechcą bez ograniczenia, należąc jednakże z rzemiosł swych do cechów, stosownie do praw będących. Kupcy zaś 3ciej gildy nie mogą przy takich rzemiosłach mieć czeladników więcej od liczby, położoney w § 7; w przeciwnym zaś zdarzeniu obowiązani są przejść do wyższej gildy.

§. 15. Kupcy nie mogą, bez uwolnienia od swych gromad miejskich, przenosić się do innych.

§. 16. Kupcy Rosyjscy, którzy chcą czasowicie mieszkać w Finlandyi, Królestwie Polskiem, Gruzji i Bessarabii, powinni stosować się do ustanowionych tam względem handlu prawideł, i być zapisanymi w miastach Rosyjskich: przeniesienie się zaś ich do Finlandyi i do Królestwa Polskiego, nie może być dopuszczone bez rozwiązania Rządzącego Senatu, a do Gruzji i Bessarabii dopóty, dopóki zaprowadzone tam nie będzie urządzenie gildyjne, podobne terażniejszemu w Rosyi. Równymże sposobem mieszkańcy pomienionych krajów i zapisani tam Rosyjscy i cudzoziemscy poddani, nie mogą handlować w Rosyi inaczej, tylko na prawidłach ogólnych, wydanych względem handlu w Państwie Rosyjskiem.

§. 17. Przejście kupców, będących teraz w 1szej gildzie, do drugiej, zabrania się na rok 1825 i 1826; ale się nie wzbrania im przechodzić do 3ciej gildy, albo do stanu mieszczan handlujących, i nawet do stanu posadzkich.

§. 18. Kupcy 1szej i 2giej gildy nie mogą, pod obawą uzyskania sztrafu rocznej powinności, podawać do Tamożni oświadczeń za kupców 3ciej gildy i innych osób, niemających prawa prowadzenia handlu zagranicznego, a obowiązanych zakupować towary zagraniczne od kupców rosyjskich 1szej i 2giej gildy.

§. 19. Jeżeli dla jakichkolwiek okoliczności przysłane będą zza granicy towary, na imie kupca 3ciej gildy, tedy mu pozwala się je wysłać na powrót, albo zapłacić poszlinę tamożenną w półtora raza. Jeżeli tym sposobem będą przywiezione na jego imie towary bezposzlinowe, tedy on powinien będzie dopłacić, co należy, do powinności kupca 2giej gildy; a jeżeli ich będzie więcej, niż na 50,000 rubli, wtedy od niego uzyszcze się powinność 1szej gildy.

§. 20. Jeżeli towar przysłany będzie w komisie kupcowi 1szej albo 2giej gildy, który tymczasem przed nadejściem tego kommissu przeszedł do 3ciej gildy, albo wyszedł zupełnie ze stanu kupieckiego: wtedy pozwala się mu otrzymać towar przez kupca 1szej albo 2giej gildy, z opłatą zwyczajnej poszliny, dla sprzedaży cząstkowej, jeśli na to ma prawo; w przeciwnym zaś zdarzeniu, obowiązany jest przedać polecić temu, na czyje imię towar wydany.

Rozdział II. O prerogatywach osobistych kupców.

§ 21. Kupiec 1szej gildy, prowadzący handel lub zamianę, hurtowy, wewnętrzny lub zagraniczny, dla odznaczenia, mianuje się kupcem 1szej klasy albo negocyantem.

§ 22. Kupiec 1szej gildy, zajmujący się przesyłaniem pieniędzy do miast Rossyjskich i zagranicznych, potrącaniem wexlow, i w ogólności wszelkimi czynnościami bankierskimi, na osnowie 1go §, może przybrać nazwanie bankiera.

§ 23. Kupcy 1szej gildy mogą otrzymać tytuł Radcy Handlowego, jeżeli nie mniey, jak lat 12 bez przerwy, zostawali w pierwszej gildzie, jeżeli z resztą będą tego godnymi.

§ 24. Kupcy 1szej gildy mogą być nagradzani i orderami, za szczególniejsze znakomite zasługi.

Uwaga. Ofiary pieniężne i odstąpienia w podradach, nie dają prawa do nagrody rangami i orderami.

§ 25. Kupcy 1szej gildy, zostający w niej więcej 12stu lat bez przerwy, mogą prosić o przyjęcie dzieci ich do służby cywilney zarówno z dziećmi ober-oficerskimi; przyjęcie ich do służby wojskowej pozostaje na będącej teraz osnowie. Mogą oni prosić i o przeniesienie ich na pensjonarzów do różnych zakładów szkolnych i uniwersytetów, bez uwolnienia gromad: jakowych prośb Rząd nie zaniecha przyjmując z uwagą, kiedy osobne zasługi rodziców będą dawały im do tego prawo.

§ 26. Jeżeli kupiec 1szej gildy, w przeciągu lat wyżej oznaczonych, wpadnie w bankructwo, albo nawet zrobi z kredytorami swemi tak nazywane dobrowolne układy: tedy on i dzieci jego nie mogą używać prerogatyw, dozwolonych tej gildzie w §§ 23, 24 i 25, tego postanowienia.

§ 27. Kupiec 1szej gildy ma prawo nosić mundur gubernialny tej gubernii, gdzie jest zapisany.

§ 28. W ogólności kupiectwo 1szej gildy nie uważa się za stan podatkowy, ale stanowi w Państwie osobną klasę ludzi honorowych.

§ 29. Zaszczyty i prerogatywy, opisane w §§ 24 i 25, nie stosują się do kupców 1szej gildy, niechrześcijańskiego wyznania.

§ 30. Kupcy 1szej gildy obowiązani są przyjmować tylko obowiązki Głównych Mieskich, i Assessorów Izb, Sądów Sumiennych i Izb Powszeczney Opieki, także Deputatów handlu, i Dyrektorów Banków i ich Kantorów i Starostów Cerkiewnych; innych zaś obowiązków, chociażby i byli obrani, mają prawo odmówić przyjęcia.

§ 31. Kupcy 2giey gildy, oprócz wyżej opisanych obowiązków, przyjmować obowiązani i obowiązki Burmistrzów, Ratmanów i członków Sądów Spławnych (Судогодныхъ Расправъ).

§ 32. Kupcy 3ciey gildy obowiązani są oprócz tego przyjmować jeszcze i obowiązki Starostów Mieskich, Członków Rady szesciogłosowej, Deputatów do różnych miejsc, i i tym podobne.

§ 33. Zatem do wszystkich dalszych, niższych obowiązków, obierają się mieszczenie, jeżeli kupcy nie zechcą ich przyjąć.

§ 34. Zaszczyty i prerogatywy, zapewnione prawami kupcom pierwszej klasy, nadają się kupcom 1szej gildy; te zaś, które właściwe są kupcom 2giey i 3ciey gildy, pozostają w zupełney swej mocy.

Rozdział III. O powinnościach kupców.

§ 35. Dla oznaczenia podatku za prawa handlu, pozwolone w pierwszym Rozdziale tego postanowienia każdej z trzech gild kupieckich, zachowuje się dawniejsze stopniowanie kapitałów: dla 1szej gildy 50,000 rubli, dla 2giey gildy 20,000 rubli, dla 3ciey gildy 8,000 rubli.

§ 36. Na tej zasadzie: 1) Kupiec, chcący używać, również prawa handlu, pierwszym dwóm gildom właściwego, jak i osobistych prerogatyw, z prawem tém połączonych, płaci od oznaczonego kapitału gildyynego:

a) Podatku gildyynego po 4 procenta.

b) Na komunikacye wodne i lądowe po 10 procentow od rubla podatkowego.

c) Na powinności ziemskie, zamiast opłacanego dawniej $\frac{1}{2}$ procentu, tylko po $\frac{1}{4}$ procentu od kapitału.

d) Na powinności mieskie po $\frac{1}{4}$ procentu.

2) Kupiec 2giey gildy płaci:

a) Podatku gildyynego po 2 $\frac{1}{2}$ procentow od kapitału.

b) Na komunikacye wodne i lądowe po 10 procentow od rubla podatkowego.

c) Na powinności ziemskie po $\frac{1}{4}$ procentu od kapitału.

d) Na powinności mieskie po $\frac{1}{4}$ procentu.

Uwaga. Kupcy, będąc obowiązani na osnowie Ustawy o bankrutach, mieć ustanowione księgi handlowe, uwalniają się jednakże od obowiązku podawania ich do poświadczenia, również i od płacenia za nie poszlin herbowych.

§ 37. Podług tego umiarkowania, wyłączając pobor na powinności mieskie i ziemskie, cena świadectw za prawo handlu oznacza się, podług przyłączonego tu rozkładu, sposobem następującym:

a) Cena świadectwa 1szej gildy 2,200 rubli.

b) Cena świadectwa 2giey gildy 880 rubli.

c) Cena świadectwa 3ciey gildy 220 rubli.

§ 38. Ze względu na szczególne postanowienie względem gubernii: dwóch Białoruskich, dwóch Litewskich, Mińskiej, Wołyńskiej, Podolskiej, Kijowskiej, Ekaterynosławskiej, Chersońskiej, Tauryckiej, i obwodu Białostockiego, tameczni kupcy 3ciey gildy, prócz zapisanych w miastach gubernialnych i portowych tych gubernii, obowiązani są płacić, w przeciągu lat 10ciu, zmniejszony podatek ulgowy, a mianowicie:

a) Podatku gildyynego $\frac{1}{2}$ procentu od kapitału.

b) Na komunikacye wodne i lądowe po 10 procentow od rubla podatkowego.

c) Na powinności mieskie po $\frac{1}{4}$ procentu od kapitału.

d) Na powinności ziemskie po $\frac{1}{4}$ procentu od kapitału.

§ 39. Następnie w pomienionych guberniach ulgowych; wyjąwszy pobor na powin-

ności ziemskie i miejskie, cena świadectwa dla kupców 3ciej gildy jest 132 ruble.

§ 40. Razem z tem stanowi się, iż kupcy, mający w pomienionych guberniach ulgowych domy w miastach gubernialnych i portowych, nie mogą bydź zapisywani w mieście powiatowém nieportowém.

§ 41. Obowiązek Maklerów i Notaryuszów, co do składania xiąg swoich, opłaty od nich ustanowionej poszliny, i wszystkich do tego należących okoliczności, pozostaje w dawnej mocy, na osnowie *N a y w y ż s z e g o* Ukazu z dnia 24 listopada 1821 roku.

§ 42. Pasporta, ustanowione dla kupców pierwszej klasy, znoszą się; obowiązani są oni brać pasporta kupców 1szej gildy; dalsze zaś pasporta pozostają na dawniejszym urządzeniu, na osnowie *N a y w y ż s z e g o* Ukazu w dniu 24 listopada 1821 roku.

Rozdział IV. O dzieciach i krewnych kupców, liczących się w jednej rodzinie.

§ 43. Rodzina kupiecka, prowadząca handel jednym sukcesywnym kapitałem, nie jest obowiązana brać więcej, jak jedno świadectwo na handel lub przemysł, jeżeli się składa tylko z osób następujących:

1) Z oycy z synami i córkami niezamężnymi lub wnukami z dzieci synowskich, jeżeli one nie są osobno wydzielone.

2) Z wdowy z synami i córkami niezamężnymi i wnukami, dziećmi synowskimi, jeżeli wszyscy razem żyją w jednym domu nierozdzielnie.

3) Z braci rodzonych i sióstr rodzonych niezamężnych, kiedy żyją w jednym domu nierozdzielnie.

§ 44. Jeżeli w rodzinie kupieckiej znajdują się krewni, prócz wymienionych w §. poprzedzającym; tedy nieobjęci w tym § są obowiązani, albo wziąć osobne świadectwo na handel lub przemysł, albo przejść do liczby mieszczan.

§ 45. Przy nowém zapisaniu się do gildy, w jednej rodzinie i za jednym świadectwem mogą bydź oyciec albo matka wdowa z niewydzielonymi synami i córkami niezamężnymi; bracia zaś, synowcowie i dalsi krewni powinni wziąć osobne świadectwo, stosownie do § poprzedzającego.

§ 46. Kupcowi dozwala się przenieść swój kapitał, dobrze nabyty, za życia swego na którekolwiek ze swych dzieci albo swych krewnych, którzy zatém i zapisują się do gildy ze swemi tylko dziećmi, biorąc jedno świadectwo; a oddający swój kapitał, albo bierze osobne świadectwo, albo przechodzi do liczby mieszczan.

§ 47. Świadectwa, równie jak i bilety na sklepy, wydają się na imię jednego naczelnika rodziny kupieckiej, z jakiegokolwiek liczby osób składała się ta rodzina: stosownie do §§ 43, 45 i 46; z otrzymaniem zaś świadectwa

nierozzerwanie jest połączona i opłata powinności miejskich i ziemskich.

§ 48. Jedna tylko ta osoba z rodziny kupieckiej, na imię której wydane jest świadectwo na handel albo przemysł, przybiera imię kupca i używa praw handlowych, gildzie właściwych i prerogatyw osobistych. Wszystkie dalsze, do rodziny, podług wyżej opisanego prawidła, należące osoby, zowią się kupieckimi dziećmi, bracią, wnukami i t. d. — i nie mając same z siebie oddzielnego prawa handlu, używają jednakże, jako członkowie rodziny, tychże praw obywatelskich, które się należą głowie rodziny.

§ 49. Jeżeli oyciec z synem albo wnukiem z syna, albo brat z bratem rodzonym, otworzywszy, stosownie do *N a y w y ż s z e g o* Manifestu z dnia 1 stycznia 1807 roku, dom handlowy, prowadzą handel pod jedną firmą, wtedy obadwy członkowie takiego domu handlowego, wzięwszy jedno świadectwo, używają wszystkich praw i prerogatyw, kupiectwu pozwolonych.

§ 50. Syn kupiecki albo wnuk, i w ogólności członek rodziny kupieckiej, może czynić za pełnomocnictwem oycy albo naczelnika rodziny, tylko na prawie przykazczyka, na rachunek ogólnego kapitału z obowiązkiem zdania rachunku.

§ 51. Bracia kupieccy albo dzieci, otrzymawszy pełnomocnictwo na zawarcie podradu skarbowego albo odkupu, powinni je zawierać na imię i na rachunek naczelnika rodziny, który przez to samo przybiera na siebie prawną w tém odpowiedzialność. Jeżeli zaś kto z nich zechce zawierać kontrakt ze skarbem na swoje imię i odpowiedzialność, ten powinien zapisać się sam, podług tego, jak należy.

§ 52. Osoby, należące do rodziny kupieckiej, niebędące jej naczelnikami, nie mogą wydawać wexlow, bez plenipotencyi naczelnika rodziny, w której o tém powinno bydź wyraźnie wymieniono, i w takim zdarzeniu akta te obowiązują samego naczelnika rodziny.

§ 53. Terminu, dla rozdzielenia się tym osobom, które, podług wyżej postanowionych prawideł, nie mogą liczyć się w jednej rodzinie kupieckiej, naznacza się rok jeden, licząc od czasu otwarcia sukcesyi. Będącym za granicą naznacza się terminu lat dwie.

§ 54. Przy tworzeniu towarzystw, każdy ze spółtowarzyszów powinien na udziałną osobę wziąć świadectwo na handel, tak, iżby świadectwa spółtowarzyszów były jednego rodzaju.

§ 55. Od tego wyłączają się tylko osoby, prowadzące handel podług prawidła, w § 49 postanowionego, pod jedną firmą.

(Dalszy ciąg nastąpi).